

22. 1. 2014

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Výkon stávajících zástavních práv podle nového občanského zákoníku

Dne 1. ledna 2014 nabyl účinnosti zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník (dále jen „nový občanský zákoník“), který u odborné i laické veřejnosti nepřestává vyvolávat řadu otázek. Jednou z takových otázek se zabývá tento článek, který je zaměřen na existující zástavní práva a jejich výkon po 1. lednu 2014.

WEINHOLD LEGAL

Právní úpravu zástavního práva nalezneme v § 1309 a násl. nového občanského zákoníku, výkonu zástavního práva jsou pak věnovány § 1359 - § 1375 tohoto zákona. Při řešení otázky aplikovatelnosti nového občanského zákoníku na výkon zástavních práv vzniklých přede dnem nabytí jeho účinnosti je však nutné nahlédnout do přechodných ustanovení obsažených v § 3028 odst. 2 a § 3073 nového občanského zákoníku. Podle § 3028 odst. 2 se ustanoveními nového občanského zákoníku řídí i právní poměry týkající se práv osobních, rodinných a věcných; jejich vznik, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé před dnem nabytí účinnosti nového občanského zákoníku se však posuzují podle dosavadních právních předpisů. Práva ze zajištění závazku vzniklá před dnem nabytí účinnosti nového občanského zákoníku, byť byla zřízena jako práva věcná, se podle § 3073 nového občanského zákoníku posuzují až do svého zániku podle dosavadních právních předpisů. To, nicméně, nebrání ujednání stran, že se tato jejich práva a povinnosti budou řídit novým občanským zákoníkem ode dne nabytí jeho účinnosti.

Z uvedených přechodných ustanovení nového občanského zákoníku lze usoudit, že dosavadní právní úprava zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku, se použije pouze na ta práva ze zajištění, která vznikla již před nabytím účinnosti nového občanského zákoníku. Pro právní režim výkonu zástavního práva je proto nezbytné určit, kdy zástavnímu věřiteli vzniká právo na uspokojení ze zástavy, tj. zda se tak děje před dnem nabytí účinnosti nového občanského zákoníku, anebo až po dni nabytí jeho účinnosti.

V souvislosti se vznikem práva na uspokojení ze zástavy bude třeba nejprve posuzovat otázku, zda má zástavní věřitel právo na uspokojení ze zástavy již v okamžiku vzniku zástavního práva, tzn. zda lze právo na uspokojení ze zástavy považovat za integrální součást zástavního práva, anebo zda zástavnímu věřiteli takové právo vznikne později.

Podle dosavadní ustálené judikatury Nejvyššího soudu České republiky může zástavní věřitel realizovat výkon zástavního práva pouze tehdy, jestliže mu vzniklo právo (nárok) na uspokojení ze zástavy. Právo (nárok) na uspokojení ze zástavy pak co do svého vzniku nespadá do okamžiku vzniku zástavního práva, nýbrž je zásadně spojeno s okamžikem, kdy zajišťovaný dluh nebyl řádně a včas splněn. V usnesení ze dne 18. dubna 2000, sp. zn. 21 Cdo 2525/99 řešil Nejvyšší soud v souvislosti se

změnou právní úpravy výkonu zástavního práva provedené zákonem č. [165/1998](#) Sb. otázku aplikovatelnosti nové právní úpravy na případy výkonu zástavních práv vzniklých za účinnosti předchozí právní úpravy. Nejvyšší soud v uvedeném rozhodnutí uzavřel, že zástavní věřitel se může při výkonu zástavy dovolávat nové právní úpravy i když zástavní právo zajišťující jeho pohledávku vzniklo již v době účinnosti předchozí právní úpravy a to v případě, že právo (nárok) na uspokojení zástavního věřitele ze zástavy vzniklo v době nové právní úpravy. Na toto usnesení publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 34/2001 navázal Nejvyšší soud i v následujících rozhodnutích v obdobných případech (srov. např. usnesení ze dne 31. srpna 2006, sp. zn. 21 Cdo 3173/2005 nebo usnesení ze dne 6. září 2012, sp. zn. 21 Cdo 3466/2011).

Vzhledem k výše uvedenému by bylo možné dovodit, že v případě výkonu zástavního práva zajišťujícího dluhy, které přestanou být řádně spláceny až po dni nabytí účinnosti nového občanského zákoníku, by měli zástavní věřitelé postupovat při výkonu zástavního práva dle nové právní úpravy výkonu zástavního práva provedené novým občanským zákoníkem. Až po 1. lednu 2014 se však ukáže, zda soudy zůstanou ve své rozhodovací praxi konzistentní.

Mgr. Ing. Karolina Šubertová

[Weinhold Legal, v. o. s.](#)

Charles Square Center
Karlovo náměstí 10
120 00 Praha 2

Tel.: +420 225 385 333

Fax: +420 225 385 444

e-mail: wj@weinholdlegal.com

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)